

POSTANOWIENIE

14 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

na posiedzeniu niejawnym 14 listopada 2024 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku A.W. i A.W.1

z udziałem M.W.

o umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym,

na skutek skargi kasacyjnej M.W.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Bydgoszczy

z 10 kwietnia 2024 r., X Ca 36/24,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. stwierdza, że uczestnicy ponoszą koszty związane ze swoim udziałem w sprawie,**
- 3. przyznaje adwokatowi A.B. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Bydgoszczy kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł powiększoną o podatek od towarów i usług we właściwej stawce, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną M.W. w postępowaniu kasacyjnym. A.W.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub

skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do przytoczonych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na to, że jest oczywiście uzasadniona, gdyż w sprawie brak jest jednoznacznych przesłanek zajścia w stosunku niego konieczności umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym bez zgody celem podjęcia leczenia, o których stanowi art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy o z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (dalej – u.o.z.p.). Za oczywistością skargi kasacyjnej mają przemawiać niejednoznaczne zeznania świadków i stronnicze zeznania wnioskodawców, na bazie których Sądy *meriti* poczyniły ustalenia faktyczne, a także nieprzeprowadzenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego. W uzasadnieniu wniosku skarżący starał się zakwestionować okoliczności, które stanowiły podstawę do wydania postanowienia, kierującego uczestnika postępowania na przymusowe leczenie w szpitalu psychiatrycznym. Zmierzał do wykazania, że nie doszło do spełnienia przesłanek przymusowej hospitalizacji, podnosząc, że nawet uciążliwości dla osób trzecich, jakie stwarza wspólne z zamieszkiwaniem osobą zachowującą się nietypowo nie stanowią o konieczności przymusowego przyjęcia do szpitala psychiatrycznego.

Z motywów pisemnych postanowienia Sądu Okręgowego wynikają odmienne wnioski odnośnie do przyczyn, które zadecydowały o orzeczeniu o objęciu uczestnika przymusowym leczeniem niż sugerowane w skradze. Niewątpliwie Sądy *meriti* należycie przeprowadziły postępowanie dowodowe. Wykazało ono, że skarżący choruje na schizofrenię paranoidalną, na domiar tego w fazie zaostrzenia. Skarżący nie dostrzega konieczności leczenia i nie chce mu się poddać. Skarżący nie tylko zauważa zjawiska w ogóle nie występujące i słyszy dźwięki obiektywnie niesłyszalne, lecz przede wszystkim podejmuje działania zagrażające jego zdrowiu. Niczego nieświadomy poszukuje zagrożeń w działaniach członków rodziny, a ufa osobom, które wprost narażają go na niebezpieczeństwo. Wreszcie – ze względu na stan chorobowy – nie jest w stanie ocenić obiektywnie otaczającej go

rzeczywistości. Takie właśnie ustalenia faktyczne Sądów obu instancji, których Sąd Najwyższy kwestionować nie może (art. 398³ § 3 k.p.c., a przy rozpoznawaniu skargi byłby to art. 398¹³ § 2 k.p.c.), pozwalają na wysnucie wniosku, że względem skarżącego należy zastosować leczenie psychiatryczne, dlatego że w fazie znacznego pogorszenia stanu zdrowia psychicznego jest ono właściwie ostatnią szansą na realne udzielenie pomocy cierpiącemu, a nieświadomemu tego skarżącemu. Skarżący ciągle mieszka z rodzicami i rodzeństwem, którzy – dostarczając mu mieszkania – mogą oczekiwać, że wspólne z niego korzystanie ze skarżącym nie będzie dla nich źródłem zagrożeń w związku z pogłębianiem się nie leczonych dolegliwości skarżącego.

Stanowisko, że skarżący powinien być objęty pomocą medyczną koresponduje z orzecznictwem, w którym powszechnie uznaje się, że pojęcie „znacznego pogorszenia stanu zdrowia psychicznego” obejmuje taką sytuację, w której osoba chora psychicznie na skutek niepodejmowania leczenia, doprowadza się do stanu uniemożliwiającego jej funkcjonowanie w rodzinie, w miejscu zamieszkania lub pracy. Pojęcie to nie obejmuje takiego stanu, kiedy osoba chora psychicznie wprawdzie zachowuje się w sposób odbiegający od przyjętych wymogów społecznych, ale ma zachowaną zdolność funkcjonowania w otaczającej ją rzeczywistości społecznej (postanowienia Sądu Najwyższego z 24 listopada 2016 r., III CSK 35/16, nie publ., z 4 września 2020 r., II CSK 169/20, nie publ., z 16 grudnia 2020 r., IV CSK 85/20, nie publ., z 24 czerwca 2021 r., V CSKP 247/21, nie publ.). Przeprowadzone postępowanie przed Sądami *meriti* dowiodło zaś niezbicie, że uczestnik postępowania znajduje się w stanie, który uniemożliwia mu funkcjonowanie w rodzinie, nie podejmuje pracy i trwa w stanie, który wyklucza pełnienie przez niego właściwych ról społecznych.

Wbrew twierdzeniom skarżącego nieprzeprowadzenie dowodu z opinii uzupełniającej – w sytuacji, gdy o stanie zdrowia uczestnika wypowiedział się biegły psychiatra z wieloletnim doświadczeniem, a w wypowiedzi tego biegłego nie sposób dostrzec żadnych sprzeczności czy wątpliwości, zaś ocena stanu zdrowia uczestnika postępowania znajduje odzwierciedlenie także w rezultatach przeprowadzenia innych środków dowodowych w sprawie – nie może przesądzać o rażącym naruszeniu powołanego art. 29 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia

psychicznego. Tym samym Sady obu instancji nie dopuściły się rażącego i kwalifikowanego naruszenia przepisów prawa.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz – co do kosztów postępowania – art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.

O wynagrodzeniu pełnomocnika zastępującego uczestnika z urzędu orzeczono stosownie do § 2 pkt 1, § 4 ust. 1 i 3, § 14 pkt 3 w związku z § 16 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. 2024 r. poz. 763).

A.W.

[a!]